

NEŽ VZNIKLA REPUBLIKA

průvodce výstavou a pracovní list

1) První světová válka začala v r. ..... Jakou událostí? .....

Světové mocnosti se rozdělily na dvě válčící strany:

"Centrální mocnosti":

.....
.....

X

Později se k nim připojily:

.....
.....

Státy "Dohody":

.....
.....

.....
.....

..... a další

2) RAKOUSKO-UHERŠTÍ VOJÁCI. Do rakousko-uherské armády bylo během války povoláno 8,5 milionu mužů. Přibližně 17% z nich bylo české nebo slovenské národnosti. Kolik vojáků rakousko-uherské armády tedy pocházelo z území budoucího Československa?

Jakou výzbroj a výstroj kromě uniformy fasoval rakousko-uherský voják? (Vypiš.)

.....
.....

Důstojník se od běžného pěšáka odlišoval .....

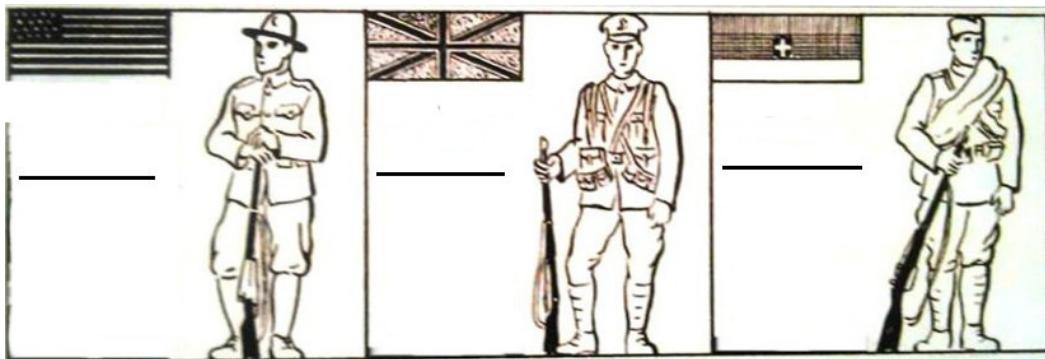
3) LEGIONÁŘI. Mnoho mužů ale odcházelo do války dobrovolně. V legiích cizích armád bojovali proti Rakousku-Uhersku. Odcházeli do války a nevěděli, zda přežijí. Nevěděli, kdo válku vyhraje, ani jestli se ještě někdy budou smět vrátit domů; Nejvíce legionářů bojovalo v řadách ruské armády. Někteří z nich tam žili, některí čeští vojáci přebíhali do ruského zajetí, aby nemuseli bojovat proti spřízněnému slovanskému národu.

Kolik bylo v Rusku legionářů v r. 1917? .....

Jak prezdívali rotě českých legionářů ve Francii? ....

Co zdobilo klobouky italských legionářů? ....

Čeští legionáři bojovali i v dalších armádách Dohody. (Doplň kde a kolik.)

Kromě letadel, tanků, plamenometů a kulometů byly při překonávání nepřátelské obrany používány i chemické útoky. Vojáci proto s sebou museli neustále nosit

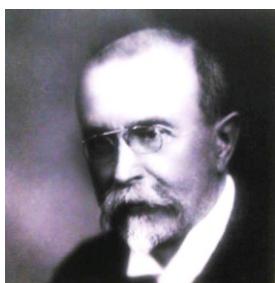
.....
chránící je před vdechováním .....

4) ČESKÁ A SLOVENSKÁ ODBOJOVÁ ČINNOST - V ZAHRANIČÍ
Zahraniční odboj vedl z Francie, Velké Británie, Ruska i USA

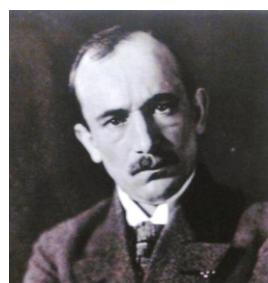
..... (A)

z Paříže ..... (B)

V USA působil slovenský představitel ..... (C)

(A)

(B)

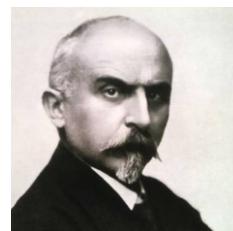

(C)

5) - V DOMOVINĚ

Tajná domácí odbojová síť se jmenovala ..... Jejím úkolem bylo dodávat informace z Rakousko-Uherska zahraničnímu odboji. Byla to velmi riskantní činnost. Vypiš alespoň tři představitele domácího odboje, kteří byli odsouzeni k smrti (později zmírněn).

.....
.....
.....

Která událost je zachycena na dobové fotografii?

.....
.....
.....

6) SIBIŘSKÁ ANABÁZE

V listopadu 1917 se vlády v Rusku zmocnil V. I. Lenin a uzavřel příměří s centrálními mocnostmi. Českoslovenští legionáři v Rusku měli být odzbrojeni a buď vstoupit do Leninovy rudé armády nebo do pracovních táborationů. Čs. legionáři se vzepřeli a po třech měsících bojů obsadili přes celé Rusko vedoucí železniční trať zvanou

..... , po které se

měli stáhnout do ..... . Jejich zásluhou také bylo zabráněno návratu něm. a rak. zajatců zpět na západní frontu, čímž výrazně pomohli armádám Dohody.

7) MEZINÁRODNÍ UZNÁNÍ ČESKOSLOVENSKA

Americký prezident ..... prohlásil na základě úspěchu čs. legionářů za jeden z cílů války rozpad Rakouska-Uherska a uznání samostatnosti Československa - přijal od T. G. Masaryka zakládací listinu samostatného Čs. státu, tzv.

..... . Rakouský císař kapituloval 27. 10. 1918 a den na to ..... 1918 převzal kontrolu nad Prahou Národní výbor československý.

8) Následovaly ještě kratší boje o pohraniční oblasti s Němcí a Rakušany. Tužší byl boj s Polskem

o ..... (sedmidenní válka) a s Maďarskem o .....

KLADENSKO

9) Dodávky uhlí a železa byly pro rakousko-uherskou armádu nezbytné. Kladenská Poldina hut' zdvojnásobila během války kapacitu i rozlohu. Zaměstnávala

v r. 1914 ..... osob   v r. 1917 již ..... osob

Pro válečné účely se zde vyrábělo : .....

.....

10) Válka pro Kladeňáky ale znamenala především HLAD.

Krajem tálily tzv. hladové průvody až pětiset lidí, kteří v okolních obcích prosili a pak i kradli, co se dalo. Přečti si, jak tenkrát chutnal chleba a napiš, kolik gramů mělo stačit dospělému na týden:

.....

11) Kde stál tento pomník?

Který z pomníků níže (viz další strana, označ šipkou) je jeho současnou náhradou z roku 2001 a kde ho najdeš?

Nepovinné: Zamysli se, proč byl původní pomník v noci 20. 2. 1953 zničen.

12) Kolik legionářů pocházelo přímo z města Kladna? .....

Prvním předsedou kladenské jednoty Čs. obce legionářské byl ..... , který v civilu pracoval jako .....

Který z kladenských námořníků byl za pokus o vzpouru popraven a kde?

.....

13) Nepovinné: Máš v rodině předka, který bojoval/padl v 1. světové válce? Na jaké straně? Stručně sepiš jeho životní příběh.

14) Čeho je symbol vlčí mák?

Vyplňený oskenovaný pracovní list zašlete spolu s označením třídy, která ho vyplnila, a kontaktem na adresu pedagog@omk.cz do 30. 6. 2018. Na začátku září bude jedna třída vylosována.

Vytvořilo Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, p. o. k výstavě Než vznikla republika, Kladensko v letech 1914 - 1919 (C) / www.omk.cz